Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 27 april 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Bestämmelserna om domstols behörighet vid försäkringstvister – Artikel 15 led 5 – Möjlighet att avvika från dessa behörighetsregler genom avtal – Artikel 16 led 5 – Direktiv 2009/138/EG – Artikel 13 led 27 – Begreppet ’stora risker’ – Avtal om kaskoförsäkring avseende fartyg – Prorogationsklausul som ingåtts av försäkringsgivare och försäkringstagare – Huruvida denna klausul kan göras gällande mot den försäkrade personen – Fritidsbåt som inte används för kommersiellt ändamål”

I mål C-352/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Østre Landsret (Appellationsdomstolen för östra Danmark, Danmark) genom beslut av den 27 april 2021, som inkom till domstolen den 28 maj 2021, i målet

A1,

A2

mot

I,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen),

sammansatt av tillförordnade ordföranden på sjätte avdelningen T. von Danwitz samt domarna A. Kumin (referent) och I. Ziemele,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: danska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Europeiska kommissionen, genom S. Noë, H. Tserepa-Lacombe och C. Vang, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15 led 5 och artikel 16 led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, A1 och A2, två fysiska personer med hemvist i Danmark, och, å andra sidan, I, ett försäkringsbolag med säte i Nederländerna (nedan kallat försäkringsbolaget I). Målet rör giltigheten av en prorogationsklausul i ett avtal om kaskoförsäkring som avser en segelbåt.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1215/2012

3 I skälen 15 och 18 i förordning nr 1215/2012 anges följande:

”(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. …

…

(18) Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.”

4 Bestämmelserna om domstols behörighet vid försäkringstvister återfinns i artiklarna 10–16 i förordningen, vilka ingår i avsnitt 3 i kapitel II.

5 Artikel 10 i förordningen har följande lydelse:

”För försäkringstvister gäller i fråga om domstols behörighet bestämmelserna i detta avsnitt, om inte annat följer av artiklarna 6 och 7 [led] 5.”

6 I artikel 11.1 i samma förordning föreskrivs följande:

”Talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en medlemsstat kan väckas

a) vid domstolarna i den medlemsstat där han eller hon har hemvist,

b) i en annan medlemsstat, vid domstolen i den ort där käranden har hemvist om talan väcks av försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare, …

…”

7 I artikel 15 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:

”Avvikelser från bestämmelserna i detta avsnitt får endast ske genom ett avtal som

…

5) hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera av de risker som anges i artikel 16.”

8 Artikel 16 i denna förordning har följande lydelse:

”De risker som avses i artikel 15 [led] 5 är följande:

1. Förlust av eller skada på
   a) havsgående fartyg, anläggningar offshore eller på fria havet eller luftfartyg, där förlusten eller skadan har samband med deras användning för kommersiellt ändamål,
   b) gods under transport, med undantag för passagerares resgods, när transporten helt eller delvis sker med sådant fartyg eller luftfartyg.

2. Ansvar, med undantag för fysisk skada på passagerare eller förlust av eller skada på deras resgods,
   a) som är en följd av användningen eller driften av fartyg, anläggningar eller luftfartyg som anges i punkt 1 a, såvida inte lagen i den medlemsstat där sådant luftfartyg är registrerat förbjuder avtal om domstols behörighet i fråga om försäkring av sådana risker,
   b) för förlust eller skada orsakad av gods under transport enligt punkt 1 b.

3. Ekonomisk förlust som har samband med användningen eller driften av fartyg, anläggningar eller luftfartyg enligt punkt 1 a, särskilt förlust av frakt eller befraktningsintäkter.

4. Varje risk som har samband med någon av de risker som avses i punkterna 1–3.

5. Trots vad som sägs i punkterna 1–4, alla stora risker enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II)[(EUT L 335, 2009, s. 1)].”

9 Såsom framgår av skäl 41 i förordning nr 1215/2012 deltar – i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget – Danmark inte i antagandet av denna förordning, som varken är bindande för eller tillämplig på Danmark. I enlighet med artikel 3.2 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 299, 2005, s. 62) har den medlemsstaten emellertid genom en skrivelse av den 20 december 2012 meddelat Europeiska kommissionen om sitt beslut att tillämpa nämnda förordning, med den följden att bestämmelserna i den förordningen tillämpas på förhållandet

mellan unionen och Konungariket Danmark. Enligt artikel 3.6 skapar detta meddelande från Danmarks sida en rad ömsesidiga förpliktelser mellan Danmark och Europeiska unionen (EUT L 79, 2013, s. 4).

Direktiv 2009/138

10 I artikel 13 i direktiv 2009/138 föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

…

27. stora risker:
    a) risker som anges i klasserna 4, 5, 6, 7, 11 och 12 i del A i bilaga I.
    b) risker som anges i klasserna 14 och 15 i del A i bilaga I, i fall då försäkringstagaren yrkesmässigt bedriver industriell eller kommersiell verksamhet eller är verksam i något av de fria yrkena, och riskerna avser sådan verksamhet.
    c) risker som anges i klasserna 3, 8, 9, 10, 13 och 16 i del A i bilaga I, om försäkringstagaren överskrider gränserna för åtminstone två av följande kriterier:
        i) Balansomslutning: 6,2 miljoner [euro] i tillgångar.
        ii) Nettoomsättning: 12,8 miljoner [euro] …
        iii) Genomsnittligen 250 anställda under räkenskapsåret.

    …

…”

11 Led 6, med rubriken ”Fartyg (högsjöfartyg, fartyg för insjö-, flod- och kanaltrafik)”, i del A i bilaga I till direktivet, har följande lydelse:

”All skada på eller förlust av

– flod- och kanalfartyg,

– insjöfartyg,

– högsjöfartyg.”

Beslut 2014/887/EU

12 Skäl 7 i rådets beslut 2014/887/EU av den 4 december 2014 om godkännande på Europeiska unionens vägnar av Haagkonventionen av den 30 juni 2005 om avtal om val av domstol (EUT L 353, 2014, s. 5) har följande lydelse:

”Unionen bör i samband med godkännandet av konventionen [om avtal om val av domstol som ingicks den 30 juni 2005 inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt] dessutom avge en förklaring enligt artikel 21 om att från konventionens tillämpningsområde undanta försäkringsavtal i allmänhet, dock med vissa tydligt angivna undantag. Syftet med förklaringen är att bevara de skyddande behörighetsbestämmelser som finns tillgängliga för

försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare i fall som rör försäkringar i enlighet med [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)]. Undantaget bör begränsas till vad som är nödvändigt för att skydda den svagare partens intressen i försäkringsavtal. Det bör därför varken omfatta återförsäkringsavtal eller avtal som avser stora risker. Unionen bör samtidigt avge en ensidig förklaring om att den, i ett senare skede och mot bakgrund av erfarenheter som förvärvas vid tillämpningen av konventionen, kan komma att ompröva behovet av att vidhålla sin förklaring enligt artikel 21.”

13 I ”[förklaringen] från Europeiska unionen vid godkännandet av Haagkonventionen av den 30 juni 2005 om avtal om val av domstol … i enlighet med artikel 21 i konventionen”, som återfinns i bilaga I till beslut 2014/887, anges följande:

”Syftet med denna förklaring, som undantar vissa typer av försäkringsavtal från konventionens tillämpningsområde, är att skydda vissa försäkringstagare, försäkrade parter och förmånstagare som enligt intern unionsrätt omfattas av särskilt skydd.

1. Europeiska unionen förklarar i enlighet med artikel 21 i konventionen att den inte kommer att tillämpa konventionen på försäkringsavtal, utom i de fall som anges i punkt 2 nedan.

2. Europeiska unionen kommer att tillämpa konventionen på försäkringsavtal i följande fall:

…

d) Om avtalet om val av domstol hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera av följande risker, som anses vara stora risker:
   i) Förlust eller skada, där förlusten eller skadan har samband med deras användning för kommersiellt ändamål, av eller på
      a) havsgående fartyg, anläggningar offshore eller på fria havet eller flod-, kanal- och insjöfartyg,

      …

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

14 Den 15 oktober 2013 ingick A1 och A2 ett avtal om köp av en begagnad segelbåt för 315 000 euro med en återförsäljare i Ijmuiden (Nederländerna).

15 A1 och A2 tecknade även ett avtal om ansvars- och kaskoförsäkring med avseende på segelbåten med försäkringsbolaget I. Vid ingåendet av försäkringsavtalet, som trädde i kraft den 1 november 2013, angav A1 och A2 på den blankett för ansökan om försäkring som bolaget tillhandahöll, med rubriken ”Application form yacht insurance” (blankett avseende ansökan om försäkring för yacht), dels att segelbåten skulle ha sin hemmahamn i Danmark, dels att den endast skulle användas för privata och rekreativa ändamål och att den varken skulle hyras ut eller chartras.

16 Enligt en bestämmelse i försäkringsvillkoren i nämnda avtal kunde försäkringstagaren välja att eventuella tvister ska avgöras av behörig domstol i Nederländerna.

17 I maj 2018 gick A1 och A2 på grund i Finland. Under våren nästföljande år upptäckte de skador på segelbåtens köl och skrov. I maj 2019 underrättade de således försäkringsbolaget I om grundstötningen, som efter ett sakkunnigutlåtande, vägrade att täcka de angivna skadorna med hänvisning till skadornas art.

18 Därefter väckte A1 och A2 talan mot försäkringsbolaget vid Retten i Helsingør (Domstolen i Helsingör, Danmark) och yrkade att bolaget skulle förpliktas att ersätta kostnaderna för reparationen av skadorna, vilka uppskattades till 300 000 danska kronor (DKK) (cirka 40 300 euro). Försäkringsbolaget framställde i samband med denna talan en invändning om rättegångshinder med motiveringen att talan, i enlighet med prorogationsklausulen i det aktuella försäkringsavtalet, borde ha väckts vid en nederländsk domstol.

19 Genom dom av den 19 maj 2020 biföll Retten i Helsingør (Domstolen i Helsingör) invändningen om rättegångshinder.

20 A1 och A2 överklagade denna dom till den hänskjutande domstolen, Østre Landsret (Appellationsdomstolen för östra Danmark, Danmark), och yrkade i första hand att målet skulle återförvisas till Retten i Helsingør (Domstolen i Helsingör) och, i andra hand, att den hänskjutande domstolen skulle pröva talan i sak, med motiveringen att den segelbåt som är aktuell i det nationella målet, i egenskap av fritidsbåt, inte omfattas av artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 och att klagandena följaktligen hade fog för att väcka talan i första instans vid en dansk domstol.

21 A1 och A2 har närmare bestämt gjort gällande att endast de skador på ett fartyg som är försäkrat och som används för kommersiellt ändamål och vilka har uppkommit i samband med en sådan användning ska kvalificeras som ”stora risker” i den mening som avses i denna bestämmelse. En tolkning av nämnda bestämmelse, enligt vilken alla skador på varje fartyg, oavsett storlek och användning, inbegripet fritidsbåtar som används för privata ändamål, ska anses som ”stora risker” skulle strida mot de mål som eftersträvas med förordning nr 1215/2012 och i synnerhet mot syftet att skydda den svagare parten i avtalsförhållandet.

22 Försäkringsbolaget I har bestritt A1:s och A2:s argument. Enligt försäkringsbolaget I har A1 och A2, trots att de är konsumenter, ingått ett försäkringsavtal som innehåller en tvingande prorogationsklausul, enligt vilken behörig domstol är en nederländsk domstol. En sådan klausul är tillåten enligt artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, eftersom en kaskoförsäkring som avser ett fartyg, såsom den som är aktuell i det nationella målet omfattas av begreppet ”stora risker” i den mening som avses i artikel 16 led 5 i denna förordning, jämförd med artikel 13 led 27 i direktiv 2009/138.

23 Mot denna bakgrund beslutade Østre Landsret (Appellationsdomstolen för östra Danmark) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Ska artikel 15 led 5 jämförd med artikel 16 led 5 i [förordning nr 1215/2012] tolkas så, att kaskoförsäkringar avseende fritidsbåtar som inte används för kommersiella ändamål omfattas av undantaget i artikel 16 led 5 i samma förordning och är ett försäkringsavtal som innehåller en prorogationsklausul som avviker från principen i artikel 11 i förordningen följaktligen giltigt mot bakgrund av artikel 15 led 5 i samma förordning?”

Prövning av tolkningsfrågan

24 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 16 led 5 i samma förordning, ska tolkas så, att ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiella ändamål omfattas av nämnda artikel 15 led 5.

25 För att besvara denna fråga erinrar domstolen inledningsvis om att avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 innehåller särskilda bestämmelser om domstols behörighet vid försäkringstvister.

26 Det föreskrivs i artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012 att talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en medlemsstat kan väckas i en annan medlemsstat, vid domstolen i den ort där käranden har hemvist om talan väcks av försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare.

27 I vissa fall är det, enligt förordning nr 1215/2012, emellertid möjligt att avvika från behörighetsbestämmelserna vid försäkringstvister, bland annat, enligt artikel 15 led 5 i denna förordning, genom ett avtal som hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera av de risker som anges i artikel 16 i samma förordning.

28 I förevarande fall är det utrett att endast artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012, som avser ”stora risker” i den mening som avses i direktiv 2009/138, skulle kunna vara relevant med avseende på det försäkringsavtal som är aktuellt i det nationella målet och de risker som täcks av avtalet.

29 Enligt domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de rättsakter som bestämmelsen ingår i. Även en unionsbestämmelses tillkomsthistoria kan ge relevanta upplysningar om tolkningen av densamma (dom av den 25 juni 2020, A m.fl. (Vindkraftverk i Aalter och i Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

30 För att få klarhet i huruvida det, när det gäller ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiella ändamål, kan göras undantag från behörighetsreglerna vid försäkringstvister i förordning nr 1215/2012, ska det hänvisas till lydelsen av artikel 15 led 5 respektive artikel 16 led 5 i denna förordning, till de relevanta bestämmelserna i direktiv 2009/138, till vilket det hänvisas i artikel 16 led 5, samt till reglernas systematik, deras tillkomsthistoria och de mål som ligger till grund för dem (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 februari 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

31 Vad gäller bokstavstolkningen av de aktuella bestämmelserna framgår det av artikel 15 led 5 jämförd med artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 att ”alla ’stora risker’ enligt definitionen i … direktiv 2009/138” ingår bland de risker som avses i artikel 15 led 5.

32 Begreppet ”stora risker” definieras i artikel 13 led 27 i nämnda direktiv.

33 För det första utgörs, enligt artikel 13 led 27 a i direktivet, ”stora risker” av de risker som anges i klasserna 4–7, 11 och 12 i del A i bilaga I till nämnda direktiv.

34 För det andra utgörs ”stora risker” enligt artikel 13 led 27 b av de risker som anges i klasserna 14 och 15 i del A i bilaga I, i fall då försäkringstagaren yrkesmässigt bedriver industriell eller kommersiell verksamhet eller är verksam i något av de fria yrkena, och riskerna avser sådan verksamhet.

35 För det tredje avser artikel 13 led 27 c de risker som anges i klasserna 3, 8–10, 13 och 16 i bilaga I del A, om försäkringstagaren överskrider gränserna för minst två av de kriterier som anges i nämnda punkt 27 c.

36 I förevarande fall är det utrett att det, bland de klasser i del A i bilaga I till direktiv 2009/138 som det hänvisas till i artikel 13 led 27 a–c i direktivet, endast är klass 6, som nämns i artikel 13 led 27 a, som kan vara relevant. Denna klass avser all skada på eller förlust av flod- och kanalfartyg, insjöfartyg, högsjöfartyg.

37 Varken nämnda klass 6 eller artikel 13 led 27 a i direktiv 2009/138 innehåller några ytterligare preciseringar, bland annat vad gäller användningen av dessa fartyg, till skillnad från artikel 13 led 27 b och c, som innehåller uppgifter om försäkringstagarens verksamhet eller om balansomslutning, omsättningen eller antalet anställda i företaget.

38 Det följer således av en bokstavstolkning av artikel 13 led 27 i direktiv 2009/138 och artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 att dessa bestämmelser kan tolkas så, att all skada på eller förlust av flod- och kanalfartyg, insjöfartyg, högsjöfartyg, oavsett om de används för kommersiella ändamål eller inte, omfattas av begreppet ”stora risker” som avses i nämnda bestämmelser.

39 När det gäller det sammanhang i vilket artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012 ingår, ska det påpekas att denna bestämmelse inleds med orden ”[t]rots vad som sägs i [leden]1–4”, vilket gör det möjligt att dra slutsatsen att artikel 16 leden 1–4 utgör *lex specialis* i förhållande till nämnda artikel 16 led 5 och att leden 1–4 följaktligen, i de situationer som däri särskilt regleras – har företräde framför nämnda led 5.

40 Vidare omfattar artikel 16 led 1 a i förordning nr 1215/2012 bland annat förlust av eller skada på havsgående fartyg, där förlusten eller skadan har samband med deras användning för kommersiellt ändamål.

41 Såsom kommissionen med rätta har påpekat kan det emellertid konstateras att om all skada på och förlust av högsjöfartyg, oavsett hur de används, skulle betraktas som ”stora risker” i den mening som avses i artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012, skulle artikel 16 led 1 a förlora sitt innehåll när det gäller havsgående fartyg. Detsamma gäller för leden 2–4 i nämnda artikel 16, eftersom sistnämnda led avser risker i samband med användning och drift av fartyg, i enlighet med artikel 16 led 1 a, och de risker som har ett samband med någon av de risker som avses i artikel 16 leden 1–3 i förordningen.

42 Ett sådant resultat skulle strida mot unionslagstiftarens avsikt att ge leden 1–4 i artikel 16 i förordning nr 1215/2012 ett självständigt innehåll.

43 Ordalydelsen i artikel 16 i förordning nr 1215/2012 motsvarar nämligen i huvudsak lydelsen i artikel 14 i förordning nr 44/2001. Artikel 14 leden 1–4, nu artikel 16 leden 1–4, fanns emellertid inte med i kommissionens förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (KOM(1999) 348 slutlig), som

låg till grund för förordning nr 44/2001, och infördes i denna förordning först under lagstiftningsförfarandet, varvid begreppet ”risk” i artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012 således preciserades.

44 Övervägandena i punkterna 39–43 ovan talar således för en snäv tolkning av artikel 16 led 5 i förordning nr 1215/2012, enligt vilken skada på och förlust av fartyg som inte används för kommersiellt ändamål inte omfattas av denna bestämmelse. Detta innebär att ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiellt ändamål inte omfattas av artikel 15 led 5 i denna förordning.

45 Andra kontextuella överväganden stöder denna tolkning. Undantag från bestämmelserna om domstols behörighet vid försäkringstvister, såsom det undantag som är tillåtet enligt artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012 ska nämligen ges en snäv tolkning (se, analogt, dom av den 12 maj 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, punkt 31).

46 Vidare gör den tolkning som det redogjorts för i punkt 44 i förevarande dom det möjligt att säkerställa samstämmighet med unionens tillämpning av Haagkonventionen om avtal om val av domstol, som ingicks den 30 juni 2005.

47 Enligt punkt 2 d i) a) i den förklaring som citeras i punkt 13 ovan ska unionen nämligen tillämpa denna konvention på försäkringsavtal om avtalet om val av domstol hänför sig till ett försäkringsavtal som omfattar en eller flera risker, som anses vara stora risker, bland andra förlust av eller skada på havsgående fartyg, där förlusten eller skadan har samband med deras användning för kommersiellt ändamål. Av detta följer att unionen däremot inte tillämpar nämnda konvention på försäkringsavtal som täcker risker som uppkommer i samband med användning av havsgående fartyg som inte sker för kommersiellt ändamål.

48 Vad slutligen beträffar de mål som eftersträvas med förordning nr 1215/2012, följer det av skäl 18 i den förordningen att en försäkringstvist kännetecknas av en viss obalans mellan parterna, som bestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel II i nämnda förordning avser att korrigera genom att låta den svagare parten i avtalet omfattas av behörighetsregler som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna (dom av den 9 december 2021, BT (Ifrågasättande av den försäkrade personen), C-708/20, EU:C:2021:986, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

49 Bestämmelserna i nämnda avsnitt 3 har till syfte att säkerställa att en svagare part som avser att väcka talan mot den starkare parten kan göra det vid en sådan domstol i en medlemsstat som är lättillgänglig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 juni 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

50 Även om parterna i ett försäkringsavtal som täcker en ”stor risk”, enligt artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 16 led 5 i samma förordning, kan avvika från behörighetsreglerna i nämnda avsnitt 3 genom att ingå avtal, har en sådan möjlighet införts för att ta hänsyn till att parterna i ett sådant försäkringsavtal är jämställda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 februari 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punkt 39).

51 Det finns nämligen inte något behov av att särskilt skydda någon av parterna när båda är näringsidkare inom försäkringsbranschen och ingen av dem kan presumeras ha en svagare ställning än den andra (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 februari 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

52 I förevarande fall förhåller det sig annorlunda vad beträffar försäkringstagare, såsom klagandena i det nationella målet, vilka – då de inte agerar i egenskap av näringsidkare – har ingått ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som används för privat bruk och för rekreativa ändamål och inte för kommersiella ändamål.

53 I detta avseende ska det inte göras någon bedömning från fall till fall av huruvida en person kan anses vara en ”svagare part”. Såsom domstolen redan har framhållit skulle en sådan bedömning nämligen medföra en risk för rättsosäkerhet och strida mot syftet med förordning nr 1215/2012, vilket anges i skäl 15 i förordningen, nämligen att behörighetsbestämmelserna måste uppfylla kravet på förutsebarhet (dom av den 27 februari 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

54 Den tolkning som det redogjorts för i punkt 44 i förevarande dom, enligt vilken ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiellt ändamål inte omfattas av artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, är således förenlig med de mål som eftersträvas med denna förordning, eftersom det i fråga om sådana försäkringsavtal är motiverat med ett särskilt skydd för försäkringstagaren och eftersom det är säkerställt att behörighetsbestämmelserna är förutsebara.

55 Av det anförda följer att tolkningsfrågan ska besvaras enligt följande. Artikel 15 led 5 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 16 led 5 i samma förordning, ska tolkas så, att ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiellt ändamål inte omfattas av nämnda artikel 15 led 5.

Rättegångskostnader

56 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artikel 15 led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, jämförd med artikel 16 led 5 i samma förordning,

ska tolkas så,

att ett avtal om kaskoförsäkring som avser en fritidsbåt som inte används för kommersiellt ändamål inte omfattas av nämnda artikel 15 led 5.

Underskrifter